

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — **Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.** — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — **Inserati (oglas):** Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — **Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.**

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1914.

Leto II.

Evropa pod orožjem.

Grozno rožljanje z orožjem je zadonelo po vsej Evropi, orožarne, ki so bile dolgo vrsto let prenapolnjene z vsakovrstnim orožjem, se mrzlično dan za dnem izpraznjujejo in vsepovsod po vsej Evropi hite bojovníki, opasani s sabljo in s puško na rami, skupaj, da branijo svojega vladarja in svojo predrago domovino.

V petek, dne 31. julija v večernih urah je bilo po vsej avstro-ogrski državi razglašena splošna mobilizacija. Ta naredba splošne mobilizacije je bila odgovor na razglasenje splošne mobilizacije na Ruskem. Nemški cesar Viljem, naš najzvestejši zaveznik, je vprašal Rusijo, kaj da pomeni velikansko zbiranje ruskih čet ob zahodni meji in Rusija je na to vprašanje nemškega cesarja kratkoma odgovorila s splošno mobilizacijo svoje vojske, vsled česar je odredil nemški cesar stanje vojne nevarnosti.

Dogodki strašno velikanskega pomena se vrste v zadnjem tednu eden za drugim. Le nekaj ur pozneje, ko se je avstro-ogrška država pripravljala

na to, da ukroti srbske kraljeve morilce, je nastal nepopisen ogenj po vsej Evropi, in kdo ve, kakšne dogodke bomo v tej dobi doživeli. Doslej smo povsod uživali mir, a odslej je nastopil vojni žvenket. Vsepoovsod rožljajo s sabljami in že pokajo puške in grme topovi na naših južnih mejah, ob nemško-ruski meji, in ne bo trajalo dolgo, ko se bodo razvneli ljuti boji ob nemško-francoskih in nemško-ruskih in avstrijsko-ruskih mejah.

In kdo je vsega tega kriv? Ona Rusija, ki že leto za letom ogroža evropski mir, ona Rusija, ki so jo Japonci pred leti strahovito porazili, ona Rusija, ki je tako gnala in okužena, da jo najmanjša sapa lahko pograbi in jo s seboj odnese, da izgine za večne čase iz svetovnega površja.

Mi smo zahtevali, da nam da srbska vlada zadoščenje za sarajevski zločin in da preneha z velesrbsko propagando v naših južnih pokrajinah. Vse te zahteve so popolnoma upravičene in ni ga človeka na svetu, ki bi oporekal tem zahtevam. Le edina Rusija, edina ruska država ščiti ostudne srbske kraljeve morilce, one ljudi, ki so umorili našega prestolonaslednika.

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, spisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski. (Dalje.)

Nekega večera pa je deževalo in Zamecki je naročil zapreči konja, da popeljeta gospodično domov. Ciril se je urno pripravil za na pot, toda Zamecki je dejal, da popelje gospodično sam. Ciril mu je dal vajeto, voščil Klarici lahko noč ter šel v sobo k Marjeti. In od tega časa, naj si je deževalo ali bilo lepo vreme, se je vozila Klarica vsak večer domov in Zamecki je kočijažil. Dokler je sedela na zadnjem sedežu, je Ciril molčal, pozneje pa, ko je ubogala vljudno vabilo Zameckega, ter sedla poleg njega, postal je fant nemiren in otožen. Ako ji je voščil lahko noč, mu je komaj odgovorila; ako je dospel s polja, postavila je obed pred njega hladno, brez smeha, brez vsake besede.

Kako je bilo žal Cirilu, da je šel po noči v župnišče po Marjeto, da jo je pripeljal v Toužetin! brez Marjete, bi Klarica tjakaj ne bila prišla.

A Klarica? — Saj so pravili ljudje, ki so jo srečali na poti, kako sta se z Zameckim smejala na vozu, kako se dobrikala drug drugemu, da je bilo to že povsem odurno.

Nikako čudo! Zamecki ji je predstavljal razliko med Cirilom in med seboj, med dninarjem in bogatim kmetom. Pri Cirilu ji baje otrpnejo te mehke roke, v njegovi revščini ji ovenejo te rože na licu, v joku ugasnejo te modre plavičice v očeh. A revščine in joka baje doživi dninarjeva žena več en poldan nego kmetica vse svoje življenje. On Zamecki ji zamore zanesljivo obljubiti blaženo življenje. Klarici baje ne bo treba napraviti niti koraka peš; ta dva vranca jo bosta povsod vozila, vsakdo jo bo pozdravljajal ter ji poljuboval roke. Ne bodo je klicali „gospa mati“ kakor ostale kmetice, marveč Klarici bo morala reči družina „milostiva gospa“.

Avstrijsko-srbski spor je takega značaja, da Rusija ni imela nikakršnega resničnega vzroka in povoda, nastopiti sovražno proti naši avstro-ogrski državi, kajti naša država je že v naprej dala zagotovilo, da se teritorijalne posesti Srbije ne dotakne, in je le zahtevala, kar je popolnoma pravično in kar bi v sličnem slučaju vsaka druga država storila, da naj se kaznujejo provzročitelji in sokrivci sarajevskega atentata in da mora dati Srbija garancije, da poneha proti obstanku naše monarhije naperjena velesrbska propaganda.

In akoravno Rusija ni imela nobenega vzroka se vtikati v avstrijsko-srbski spor, je vendar začela mobilizirati in je zavzela sovražno stališče proti Avstriji.

In kako zahrbtno je postopala ruska vlada! Po razkritjih je Rusija prosila nemškega cesarja Viljema, našega zaveznika, za posredovanje na Dunaju, obenem pa je skrivaj mobilizirala.

In v dobri veri, da Rusija v resnici pošteno misli, se je nemški cesar resno trudil, da omeji avstrijsko-srbski spor ter obvaruje Evropo pred vojno. A ko je nemški cesar slišal, da je Rusija skrivaj odredila splošno mobilizacijo, da ga je ruski car varal, mu je zavrela kri in nemški poposlanik v Petrogradu je dobil naročilo, pozvati rusko vladu, naj ustavi proti Nemčiji in Avstro-Ogrski naperjeno mobilizacijo in naj na to tekom 12 ur obvezno odgovori.

A Rusija ni dala nobenega odgovora v določenem roku in nemški poslanik je dne 1. avgusta v imenu svoje vlade izročil zunanjemu ministrstvu napoved vojne. To zavrtno postopanje je privedlo do vojne.

Z nepopisnim veseljem in neskončno radostjo so vsi avstrijski narodi pozdravili ta korak naše

zaveznice Nemčije, odločen nastop nemškega cesarja je napravil v naši državi globok in nepopisljiv vtis. V svoji zavezniški zvestobi je nemški cesar Viljem podal Rusiji vojno napoved in odredil splošno mobilizacijo, da varuje svojo državo pred sovražnikom in da izpolni svojo zavezniško dolžnost napram naši državi.

Že desetletja grozi Rusija celi Evropi s svojo mobilizacijo in enkrat mora biti konec tega večnega rožljanja. Enkrat moramo obračunati z Rusijo in z našim sovražnikom na jugu, kajti napetost, ki vlada po celi Evropi, je neznosna. Nele na Nemškem, tudi v naši državi se vse prebivalstvo raduje, da napoči vojska z Rusijo.

Vojna pripravljenost naše države je razvnela vse prebivalstvo za boj s sovražniki, zavezniška zvestoba nemške države je zažarela v najlepši luči. Roko v roki bosta šla avstrijski in nemški vojak nad nadutega in ošabnega ruskega sovražnika in ga bosta — to daj Bog — potolkla, da bo pomnil za večne čase železno avstrijsko in nemško pest. Kdor se bojuje za pravično stvar, ta mora zmagati in bo z božjo pomočjo tudi zmagal! Veliko navdušenje, ki vlada pri avstrijskih narodih in v Nemčiji, opravičuje upanje, da bo Rusija premagana in da bosta Avstrija in njena zvesta zaveznica Nemčija zmagonosni izšli iz te vojne.

Evropski požar.

Evropska vojna se je začela. — Avstrija napovedala Srbiji vojno. — Vojna med Nemčijo in Rusijo. — Angleška je podala Nemčiji vojno napoved. — Francija je začela s sovražnostmi proti Nemčiji. — Vojno stanje med Nemčijo in Francijo.

Ves trud in vsa prizadevanja, da bi se omejil avstrijsko-srbski spor, so bila zaman in nastopila je

In Klarica se je tega veselila.

A kaj je rekel velečastiti gospod?

Ko mu je Klarica nekega večera razodela, češ, da noče Cirila, marveč da ji bolj ugaja bogat in mladi vdovec Zamecki, se je moral starček oprijeti mize, da ni padel.

„Ali dobro čujem? Tudi tebe je že pograbila roka napuha in ti že pozabljaš na svojo revščino? Kako boš dajala odgovor pred Bogom, da si usmrtila tako plemenito srce, a to samo radi tega, ker te je tako vneto ljubilo? Ali hočeš pregnati to črno misel, hočeš nagraditi Cirilu doprinešeno razžaljenje? — Nočeš? — Vsiljena pokorščina ni dosti vredna; odpiram s tem vrata tvoji volji. Sprejmi moj blagoslov, a to s to vneto željo, da iz zrnca blagoslova ne bi izraslo drevo kletve.“

Drugi dan je prišel Zamecki prosit za Klarino roko. Gospod župnik je bil ves bleđ. A ko mu je ženin jel naštevati, da le stricu na ljubo hoče napraviti Klarica ta korak, da bi mogla podati materi v njeni starosti zaslužen podpora, je stari župnik premišljeval nekaj časa. — Nemara je molil: In ne pelji nas v skušnjavo — nemara, toda pri tem je oživil sliko svoje dosedanje revščine in zasvetila mu je v duši nadeja,

češ, da bi utegnila to res biti resnica, kakor je govoril Zamecki; celo očital si je, da je tako brez vzroka obsojeval Klarico — postarana misel, se ni mogla upreti zgovornim ustam. In gospod župnik je rekel, da privoli.

In ko je prišel Ciril k njemu kot k poslednjemu svojemu zavetju? Bodisi da se mu je zdelo, bodisi, da je bil velečastiti res tako hladen, kakor še doslej nikdar. Sama tolažba in — le tolažba, niti stebelca nadeje za revnega mladeniča! Baje je to božja volja in tej se mora umakniti vsa človeška želja in volja.

„Ne volja božja — volja Klaričina!“

„Kajpada, Ciril, toda, ako se ji upremo, usmrtime Klarico, pa tvoja tudi ne bo. Naj jo ima vsaj drugi.“

„A kaj je rekla Marjeta?“

Ko je videla Cirila izmučenega, se je jokala; ko je videla Klarico veselo, se je tudi ona smejala, in kadar je govorila z velečastitim gospodom, pa je dejala:

„Tvoja volja je tudi moja volja.“ —

(Dalje prihodnjič.)

evropska vojna, v katero so zapletene Avstrija, Nemčija, Rusija in Francija. Avstrija je napovedala Srbiji vojno, nemška država je podala po svojem poslaniku v Petrogradu Rusiji vojno napoved, in v zadnjem trenutku je Angleška napovedala Nemčiji vojno. Francoska je brez vojne napovedi vpadla s svojimi četami v nemško ozemlje, vsled česar obstoja tudi med Nemčijo in Francijo vojno stanje. Francoski zrakoplovci so blizu Norimberke metali bombe in, ker med Nemčijo in Francijo ni napovedana vojna, so zakrivali Francozi zločin proti mednarodnemu pravu.

Nemška vlada je stavila Rusiji in Franciji dvajsturni ultimatum, na katerega ni bilo od obeh držav nobenega odgovora. Vsled tega je cesar Viljem odredil mobilizacijo skupnih nemških vojnih sil.

Kdo je zakrivil sedanjí položaj?

«Norddeutsche Allg. Ztg.» priobčuje v posebni izdaji predzgodovino sedanjega konflikta in piše: 29. julija je prejel cesar Viljem od ruskega cesarja pismo, v katerem je izražena iskrena in nujna prošnja, naj cesar Viljem carju v tem resnem trenutku pomaga in vse mogoče stori, da se nesreča evropske vojne odvrne; zadržuje naj svojega zaveznika, da ne bo šel predaleč. Še istega dne je cesar Viljem odgovoril, da rad prevzame nalogo posredovalca ter je tudi takoj začel diplomatično akcijo na Dunaju. Ko je bila le-ta v teku, jo došlo iz Rusije poročilo, da ista mobilizira proti Avstro-Ogrski. Cesar Viljem je carja takoj opozoril, da rusko mobiliziranje proti Avstro-Ogrski ogrožava njegovo posredovanje, ako ga celo ne onemogočuje. Kljub temu se je na Dunaju začeta akcija nadaljevala. Še predno je padla odločitev o angleškem posredovalnem predlogu, je dospelo oficielno naznanilo o mobilizaciji ruske armade in mornarice. Cesar Viljem je poslal carju zadnji telegram, v katerem je naglasil, da je šel v svojih prizadevanjih za ohranitev svetovnega miru do skrajne meje mogočega in ne nosi on odgovornosti za svet ogrožujoče gorje. Evropski mir je še mogoče vzdržati, ako Rusija neha ogrožavati Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Sedanje svetovne nevarnosti torej ni povzročila Nemčija, nasprotno je ona z dejanjem dokazala svojo voljo za ohranitev evropskega miru. Za Nemčijo je sedaj prišel trenutek, da pokliče na plan svojo brambno silo. «Neues Wiener Tagblatt» je izvedel iz popolnoma zanesljive strani, da so ruski zunanji minister, ruski vojni minister in načelnik ruskega generalnega štaba s častno besedo nepozvana in nenaprosena zagotovila avstro-ogrskemu poslaniku v Peterburgu, da Rusija ne namerava nobenih sovražnih dejanj, skoro istočasno so pa mobilizirali 16 armadnih zborov na avstrijski severozahodni meji. List pravi, da se ta po evropskem naziranju nepojmljiv dogodek pridržuje žalostni izkušnji, ki jo je moral doživeti nemški cesar Viljem, ki je trikrat pri carju brzojavno posredoval, da bi ohranil mir, pa je postavljen pred strašno podobo svetovne vojske. Nečuvna ruska provokacija je dobila znani odgovor v mobilizaciji vse nemške armade. Kocka je padla — ter odločila vojno.

Izjave nevtralnosti.

Dansko ministrstvo zunanjih del razglša: Ker je izbruhnila vojna med Avstro-Ogrsko in Srbijo, je vlada sklenila, da bo Danska med to vojno varovala popolno nevtralnost.

Švedska vlada je sklenila, da bo Švedska v vojni med Avstro-Ogrsko in Srbijo varovala brezpogojno nevtralnost.

Ministrstvo zunanjih del razglša, da je ukrenilo vse potrebno v varstvo nevtralnosti Norveške.

Švicarski zvezni svet je odredil takojšnjo splošno mobilizacijo celokupne švicarske armade. Švicarski zvezni zbor je sklican na izredno zasedanje v ponedeljek 10. t. m. Sklepal bo o varovanju neodvisnosti in nevtralnosti Švice, volil bo generala in razpravljaj o izdaji bankovcev po 5 frankov.

Grška se v spor med Avstro-Ogrsko in Srbijo ne bo vmešavala.

Italija je sklenila, da ostane nevtralna in da vzdržuje z vsemi vojujočimi mirne odnose.

Turška vlada se je izjavila, da želi ostati nevtralna in da je odredila delno mobilizacijo. Po mobilizacijskih odredbah mora pod orožje vsak vojak. Letake za mobilizacijo so že nalepili in uvedli cenzuro za brzojavke, ki dohajajo iz inozemstva.

Obseg ruske mobilizacije.

S carskim ukazom so poklicani pod orožje:

1. rezervisti iz 23 gubernij in iz 71 okrajev v 14 drugih gubernijah; 2. del rezervistov iz 9 okrajev v 4 gubernijah; 3. rezervisti vojne mornarice iz 64 okrajev v 12 gubernijah in na Finskem; 4. na dopustu se nahajajoči donski, kubanski, tereški, astrahanski, orenburški in uralski kozaki in 5. primerno število rezervnih častnikov, zdravnikov in konj. Gre torej za že javljeno mobilizacijo vojnih okrožij Kijev, Odesa, Kazan in Moskva. Ker se omenjajo sedaj tudi kazaški voji, sega mobilizacija proti vzhodu in jugovzhodu. Pripomniti je, da obsega evropska Rusija 58 gubernij.

Delna mobilizacija v Italiji.

«Agencija Stefani» poroča, da je vpoklicala Italija 2. avgusta pod orožje prvo kategorijo letnika 1888 in 1890 armade, kakor tudi letnike 1889 in 1890 mornarice. Nadalje so vpoklicali pod orožje podčastnike 7 letnikov, mašiniste, kurjače, krmarje in električno osobje mornarice ter obrežno brzojavno osobje.

Zvezna pogodba z Nemčijo.

Ker gotovo vsakega zanima, kakšna je naša zvezna pogodba z Nemčijo, hočemo navesti po «Vossische Ztg.» glavne določbe o zvezni pogodbi med Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

Nemško-avstrijska zvezna pogodba je bila sklenjena dne 7. oktobra 1879., objavljena pa dne 3. februarja l. 1888. V uvodu izjavljata oba vladarja, da hočeta pod vsakim pogojem skrbeti za varnost svojih držav in mir svojih državljanov in da sta v to svrhu sklenila «zvezo miru in vzajemne obrambe». Člen prvi te pogodbe se glasi:

«Ako bi proti pričakovanju in proti odkriti želji obeh visokih pogodbenikov eno izmed obeh držav Rusija napadla, sta visoka pogodnika zavezana, si protistransko pomagati z vsemi svojimi vojnimi silami in sklepati mir samo v skupnem spozazumljenju.»

Potemtakem mora Nemčija Avstriji pomagati, čim bo le-to napadla Rusija.

Člen II. se nanaša na slučaj, ako bi se Nemčija ali Avstro-Ogrska zapletla v vojno s kako drugo državo kakor z Rusijo. V tej točki so fiksirane določbe samo za slučaj, ako je eden izmed zaveznikov napaden, ne pa za slučaj, ako sam napade. Ako zaveznika napade kaka tretja država, ne sme drugi zaveznik napadalca pomagati, marveč mora proti svojemu pogodniku varovati najmanj blagohotno nevtralnost.

Na to se naglašava v členu II.: «Ako pa v takem slučaju napadajočo državo podpira Rusija, bodisi v obliki aktivne kooperacije, bodisi z vojaškimi odredbami, ki ogrožajo napadeno državo, stopijo v veljavo določbe člena I., to se pravi, zaveznika se morata protistransko podpirati z vsemi svojimi vojnimi silami in skleniti mir le v protistranskem skupnem sporazumljenju.»

Iz navedenega je razvidno, da bo varovala Nemčija blagohotno nevtralnost, ako bo spor med našo državo in Srbijo lokaliziran: ako pa bi se v spor vmešala kakšna druga sila, je Nemčija primorana, z vso svojo armado priskočiti na pomoč Avstriji.

14 dnevni moratorij.

«Wiener Zeitung» je priobčila odredbo, s katero se odreja štirinajstdnevni moratorij, in sicer od 1. avgusta 1914. Isto velja tudi za zasebnopravne zahteve, menice, zadolžnice itd. V moratorij ne spadajo: Povračilni zahtevki zneskov do 200 K iz vlog pri kreditnih zavodih ali terjatve tekočega računa.

2. Terjatve iz službenih in plačilnih pogodb.

3. Terjatve iz najemninskih pogodb.

4. Rentne terjatve in zahteve za dajatev vzdrževanja.

5. Zahteve na plačilo obresti in povračilo glavnice iz državnih dolgov in državno garantiranih obveznosti.

Vlada je pooblaščenca, da odredi daljše izjeme te odredbe.

Vojni dogodki.

Srbi so pognali most med Zemunom in Belgradom v zrak.

V sredo, dne 29. julija ob poldveh ponoči so Srbi pognali most med Zemunom in med Belgradom v zrak. Avstrijska infanterija in artilerija je na to v družbi z donavskimi monitorji obstreljevala srbske pozicije onstran mostu. Srbi so se po kratkem boju umaknili. Naše izgube so čisto neznatne. Dan poprej se je posrečilo malemu oddelku pijonirjev v družbi z moštvom finančne straže vzeti dva srbska parnika, ki sta bila otovorjena z municijo in z minami. Pijonirji in financarji so po kratkem, a hudem boju premagali po številu večje srbsko moštvo, se polastili ladij in njih nevarnega tovara in se pustili odpeljati od dveh naših donavskih parnikov.

Most med Zemunom in Belgradom je bil edina zveza na celi avstrijsko-srbski meji. Železniški most je bil 460 metrov dolg in $4\frac{1}{2}$ metra širok. Na berlinskem kongresu je bil ta most proglašen kot nevtralen. Srbi so torej, razstrelivši ta most, grešili proti mednarodnemu pravu.

Toda ni se Srbom posrečilo most popolnoma razrušiti. Most se je zrušil v vodo do prvega stebra. Razstrelba ni povsem uspela. Most je sicer za vlake nesposoben, pač pa more čezenj pehota. Na strele avstro-ogrskih čet so z belgrajske strani odgovarjali. Razpoloženje v Zemun je navdušeno. Kljub temu je

vse mesto zaposleno s svojimi navadnimi opravki. Poldne se je številna množica radovednežev zbrala pred kolodvorom. Veselje in ponos se tako v častniškem zboru kakor med prebivalstvom javljata na zmeren, miren način. Vse napolnjuje misel, da pripadajo močni, veliki državi, ki z nezlomljivo odločnostjo gre svojo pot. Tudi med moštvom vlada izvrsten duh.

Kakor je bilo po stanju stvari pričakovati, so se dosednji vojni dogodki omejevali na neznatne praske. Ob patroljskih pohodih ob bregu mejnih vodá je večkrat prišlo do obojestranskega streljanja iz pušk, o čemer pa ni bilo nobenih imena vrednih izgub. Malo resnejšega značaja so bili spopadi na zemunskem mostu. Kakor se je že poročalo, so Srbi v noči od torka na sredo razstrelili navedeni most, vendar je bil uspeh nezadosten. Srbska prizadevanja, da bi most popolnoma porušili, so naše predstraže, podpirane s suhega in z ladijsko artilerijo, preprečile. Pri Progarju, kraju ob Savi, se je vsled paznosti naših predstraž izjalovil poizkus neke neregularne srbske čete, 50 do 60 moč, ki je hotela prekoračiti Savo. Končno je uspelo naši artileriji, stoječi blizu brega nasproti Velikemu Gradištu, dobiti pod strel dva oborožena sovražnikova parnika in ju uničiti.

V četrtek, dne 30. m. m. ob 1 uri ponoči je naša krogla zadela v Belgradu neko zaloga smodnika, ki je zletela v zrak. Zjutraj, ko se je pričelo daniti, so zopet Srbi poizkušali razstreljevati most preko Save, a niso mogli podreti stebra, ki se je nagnil. Ker se je iz srbske carinske hiše streljalo na naše vojake, se je ogenj naših topov nameril na to hišo, ki je bila kmalu do tal porušena. Čez nekaj časa se je zopet čulo pokanje pušk. Videlo se je, da nekaj hiš v Belgradu gori. Mi smo ujeli 16 Srbov, ki so poizkušali razstreljevati most. Srbski vojni ujetniki se prepeljejo v Petrov Varadin. Za časa bombardiranja Belgrada so strelili naše vojske zažgali velike belgrajske vojašnice, ki so pogorele do tal. Poroča se, da je zgorel tudi ves del mesta okoli vojašnic. Mesto so bombardirali trije donavski monitorji, ki so oddali 59 strel. Srbi so se skušali braniti z Kalimegdana, pa niso s svojimi streli ničesar zadeli. Končno se je posrečilo naši artileriji nasproti Velikemu Gradištu uničiti dva sovražna parnika, ki so jih ravno natovarjali z vojnim materijalom.

Boji ob Drini. — Avstrijske čete prodirajo.

Varstvena črta naših čet ob Drini se je med malimi boji pomaknila naprej do glavne struge Drine. Mi smo imeli enega mrtvega, Srbov je padlo deset. Srbske čete so poizkusile Bjelino vznemirjati. Poizkus se je izjalovil. (Bjelina je velika rodovitna ravnina v Bosni, kjer je bilo pričakovati srbskih vpadov.)

Dne 30. m. m. se je četi naših izbornih obmejnih lovcev posrečilo napad mnogo močnejšega sovražnika pri Knotjevacu brez lastnih izgub odbiti in sovražnika vreči nazaj. Srbi so izgubili 1 častnika in 22 moč. Srbi so napadli bosensko mejo, ali bili so od naših čet potolčeni in prisiljeni na umikanje. Srbi so izgubili mnogo svojih ljudi, največja je pa ta izguba, ker jih je naša vojska nad 2000 ujela. Ta vest službeno še ni potrjena.

Rusi razstrelili železniški most.

Dne 31. julija ponoči je dospela v Krakov vest, da so ruski vojaki razstrelili železniški most pri ob-

mejni postaji Granica-Čakova. Dopoldne je bila ta vest uradno potrjena. Že nekaj dni poprej so ruske oblasti ukrenile vse potrebne priprave, da se postaja Granica izprazni. Po razstrelitvi mostu so se umaknile vse v Granici bivajoče ruske državne oblasti, odpeljali so tudi vse železniške vozove, tako da je sedaj postaja popolnoma prazna. Rusko mejo v bližini Krakova so ruski vojaki zapustili. Umaknili so se do 2 km, tako da je prehod čez mejo prost. Popoldne so došla v Krakov zasebna poročila, da so Rusi tudi železniški most pri Wolo-czyski razstrelili. Poizkušali so razstreliti tudi most čez reko Kryniczanka. V torek ponoči so se neki utrdili približali štirje jezdec. Straža je streljala nanje, nakar so zbežali.

Junaški čin dveh avstrijskih vojakov.

Mejna lovca Jožef Hlusek in Ivan Sin iz Šimberka sta dne 31. julija preplavala med sovražnikovim ognjem srednjo Drino, ki je zelo narastla, in sta razdrla srbsko telefonsko žico. Junaško dejanje, ki služi, da se zabeleži v povestnici naše armade.

Nemško-ruska vojska.

Nemške obmejne straže pri Lublimcu v Pruski Šleziji so po kratkem boju zasedle Czenstochow, Benzin in Kališ. Navedena mesta so zasedli nemški vojaki. Czenstochow in Kališ sta mesti, ki ležita na zahodni meji Rusije in ob vzhodni meji Pruske Šlezije. Czenstochow leži ob železniški progi, ki vodi iz Granice v Varšavo in šteje 55.000 prebivalcev. Ruska posadka je štela eno kavalerijsko brigado, eno strelno brigado in eno brigado obmejnih stražnikov. Posadki pripada tudi 42. ruski dragonski polk Princ Albreht Pruski. Czenstochow je znan po izdelovanju svetih podob, ki tvori v tej guberniji glavno industrijo. Mesto Kališ je sedež brigadnega glavnega stana in šteje 22.000 prebivalcev. Okolu Kališa so se leta 1831. bili ob poljski revoluciji tudi boji med Poljaki in Rusi.

Nemške čete so naskočile Kibarty. Rusi so se umaknili proti vzhodu, pustivši Nemcem mnogo ujetnikov. Nemške izgube so majhne. (Kibarty je majhen kraj na Ruskem blizu meje, ob strateško važni železnici, ki vodi v Kovno.)

Nemško-francoska vojska.

Ker je Francoska pričela z vojnim stanjem, je izbruhnila nemško-francoska vojska. Nemški poslanik v Parizu je odpotoval. Neki francoski zdravnik je poizkusil s pomočjo dveh preoblečenih francoskih častnikov zastopiti neki vodnjak s kolera-bacili. Zdravnik so po nagli sodbi ustrelili. Poroča se, da so v Metzu ustrelili 60 preoblečenih francoskih vohunov. Nekaj jih je bilo preoblečenih v nune. Kogar v Metzu ustrelje, plakirajo takoj njegovo podobo.

Angleška napovedala Nemčiji vojsko.

V torek zvečer kmalu po 7. uri zvečer je došel na nemški zunanji urad angleški poslanik v Berlinu ter je v imenu Angleške napovedal Nemčiji vojsko. Angleški poslanik je zahteval svoje listine, da takoj odpotuje iz Berlina.

Stališče Italije.

Italija je izjavila svojo nevtralnost, ker jo je Nemčija zgolj obvestila, da se Nemčija nahaja v vojnem stanju z Rusijo. Kadar bo Italija obveščena po Nemčiji, da je Nemčija v vojski tudi s Francijo, se bo odgovor Italije drugače glasil.

„Tribuna“ piše: Nevtralnost v tem trenutku bi Italijo uničila. Ponižana in brez moči bi stala nasproti zmagovalcem. — „Corriere d'Italia“ piše: „V tistem trenutku, ko prekoračijo ruski kazaki avstrijsko mejo, vrže Italija svoje sile na francosko mejo, da oslabi francosko mejo v njenem boju proti Nemčiji. Če bi Italija ne izpolnila svoje jasno predpisane dolžnosti nasproti trozvezi, bi zaslužila splošno zaničevanje.“ — Celo dozdej protiaustrijski „Mattino“ piše: „Če pride do vojske, bo Italija marširala s svojimi zavezniki in zanje zapostavila vse svoje vojaške sile.“

Preskrbnina za družine vpoklicancev.

Družine vpoklicancev dobe preskrbnino. Vpoklicanec mora biti avstrijski državljan, za ogrske vpoklicance ne velja postava. Vseeno je, ako je mož vpoklican v pravo vojaško službo ali pa v črno vojno. Preskrbnina se v obeh slučajih izplača.

Kdo je upravičen? K družini spadajoči se v vsakem slučaju smatrajo žena in otroci, dalje tudi starši, stari očetje in matere, kakor tudi stari očetje in matere zetov ter snah, očimov in mačeh, pa nezakonski otroci. Žena in otroci dobe, tudi če živijo v inozemstvu, preskrbnino. Ostali jo prejmejo le takrat, ako stanujejo v Avstriji. Toda sorodstvo k vpoklicancu samo ne zadostuje, da se izplača preskrbnina. Upravičeni so le oni družinski člani, katerih oskrbovanje je dosedaj bistveno odvisno od delovnih prejemkov vpoklicanca. Ako je tedaj samo en družinski član deloma delozmožen ali že deloma delozmožen sedaj in potemtakem nekaj, pa ne več toliko ali sploh ne zasluži toliko, da se s tem popolnoma ne preživlja, tedaj dobi preskrbnino. Tako so na primer starši vpoklicanca, ki imajo majhen zaslužek, ali pa bratje in sestre vpoklicanca, ki dobivajo kot vajenci plačo, upravičeni na preskrbnino, ako je vpoklicanec storil zanje le toliko, da je njihova oskrba odvisna bistveno od njegovega zaslužka. Ker je potrebno, je li izvirajo prejemki vpoklicanca iz dela, so upravičeni svojci delavcev in nastavlencev, kakor tudi malih kmetovalcev, ki ne vzdržujejo nobene tuje moči, in malih obrtnikov brez pomočnikov. Obrtnik sme držati vajence, ne da bi izgubil pravico do preskrbnine. Preskrbnina se ne izplača, dokler vpoklicanec dobiva plačo, ali ako je v tako dobrih premoženjskih ali pridobitvenih okoliščinah, da preskrba svojcev z vpoklicanjem ni v nevarnosti. O tem, če se to pripeti, se bodo vršile poizvedbe. Ako se izpremene v času, ko služi vpoklicanec, razmere kakega svojca ali ako nastopi čas, ko vpoklicanec ne dobi več plačila, potem more oni, čigar prošnja se enkrat odkloni, vložiti novo.

Iz česa obstoji preskrbnina? Preskrbnina obstoji za vsakega poedinega upravičenca: 1. iz dnevne preskrbninske pristojbine in 2. iz dnevnega najeminskega prispevka. Le tisti ne dobi nikake stanovajske pristojbine, ki stanuje v lastni hiši ali v taki hiši, ki je last vpoklicanca ali kdor ima stanovanje v javnih zavodih, kakor ubožnica.

Kako visoka je preskrbninska pristojbina? Kot preskrbninsko pristojbino določa zakon za vsakega upravičenca na dan znesek, ki je določen za „preskrbovanje vojaških čet za glavo in dan“. Ta znesek določi vsako leto vojno ministrstvo. Za leto 1914 znaša vsled odredbenega lista za armado od dne 24. januarja 1914 za Dunaj 88 vin., za ostalo Nižjeavstrijsko 81 vin. Za druga mesta in dežele je nekoliko manjši, le za Tirolsko in Predarlško je malo višji. Najemninski prispevek, ki se izplača poleg preskrbninske pristojbine, znaša polovico preskrbninske pristojbine. Otroci pod osem let stari dobe le polovico preskrbninske pristojbine in najemninskega prispevka. Seveda je vseeno, ako vsi ali le en del upravičencev stanuje skupno z vpoklicancem ali ne. Skupni preskrbninski prispevek (obstoječ iz preskrbninske pristojbine in najemninskega prispevka) znaša tedaj vsled v okrožni odredbi z dne 12. januarja 1914 za „preskrbovanje vojaških čet“ določenih zneskov za vsako osebo, ki stanuje v Ljubljani za čez 8 let stare K 1:14, za pod 8 let stare 57 vin., v ostali Kranjski K 1:05 — 52 $\frac{1}{2}$ vin., v Inomostu K 1:50 — 75 vin., v ostali Tirolski in na Predarlškem K 1:35 — 65 vin., na Dunaju K 1:32 — 66 vin., na ostalem Nižjeavstrijskem K 1:21 $\frac{1}{2}$ — 60 $\frac{3}{4}$ vin., v Lincu K 1:32 — 66 vin., na ostalem Zgornjeavstrijskem K 1:14 — 57 vin., v Trstu K 1:30 $\frac{1}{2}$ — 65 $\frac{1}{4}$ vin., na ostalem Primorskem K 1:20 — 60 vin., v Brnu K 1:27 $\frac{1}{2}$ — 63 $\frac{3}{4}$, na ostalem Moravskem K 1:20 — 60 vin., v Celovcu K 1:27 $\frac{1}{2}$ — 63 $\frac{3}{4}$ vin., na ostalem Koroškem K 1:18 $\frac{1}{2}$ — 59 $\frac{1}{4}$ vin., v Lvoju K 1:26 — 63 vin., v ostali Galiciji K 0:85 $\frac{1}{2}$ — 42 $\frac{3}{4}$ vin., v Gradcu K 1:24 $\frac{1}{2}$ — 62 $\frac{1}{4}$ vin., na Solnograškem (v mestu in na deželi) K 1:23 — 61 $\frac{1}{2}$ vin., v Opavi K 1:23 — 61 $\frac{1}{2}$ vin., v ostali Šleziji K 1:14 — 57 vin., v Pragi K 1:20 — 60 vin., v ostali Češki K 1:27 $\frac{1}{2}$ — 63 $\frac{3}{4}$ vin., v Zadru K 1:20 — 60 vin., v ostali Dalmaciji K 1:10 $\frac{1}{2}$ — 55 $\frac{1}{4}$ vin., v Cernovicah K 1:12 $\frac{1}{2}$ — 56 $\frac{1}{4}$ vin., v ostali Bukovini K 0:91 $\frac{1}{2}$ — 45 $\frac{3}{4}$ vin.

Iz te razpredelnice je razvidno, da taisti, ki stanujejo v glavnih mestih, dobe več kakor pa oni, stanujoči v manjših mestih. V inozemstvu se nahajajoči upravičenec dobi 1 krono 20 vinarjev, otrok pod 8 leti 60 vinarjev. Ima li vpoklicanec ženo in dva otroka, od katerih eden je star čez 8 let in eden pod 8 leti, in podpira svojo mater, ki se večinoma preživlja le od nje, in vsi stanujejo v Ljubljani, tedaj dobe te štiri osebe dnevno skupaj: trikrat po 1 krono 14 vinarjev = 3 krone 42 vinarjev, enkrat po 57 vin. (za otroka pod 8 leti) = 57 vinarjev, tedaj skupaj vsa družina = 3 krone 99 vinarjev.

Preskrbninski prispevek za vse družinske svojce skupaj pa ne sme prekoračiti povprečnega dnevnega zaslužka vpoklicanca. Več kakor je vpeklicanec povprečno zaslužil, ne more družina prejemati, čeprav šteje še toliko glav. Ako je vpoklicanec, čigar družina ima po zgoraj napravljenem nastavku dobiti 3 krone 99 vinarjev, zaslužil povprečno le 3 krone 60 vinarjev na dan, tedaj bi dobivala družina le 3 krone 60 vin. na dan. Ako je vpoklicanec podpiral svojca, toda le z manjšim zneskom, kakršnega določa postava kot preskrbninski prispevek, tedaj dobi ta družinski član le toliko, kolikor je vpoklicanec v resnici plačal. Če je tedaj kdo, ki nima žene in zakonskih otrok, svoji materi in svojemu nezakonskemu otroku dajal le drajšet kron mesečno, potemtakem dobi mati ali otrok le 66 $\frac{2}{3}$ vinarja na dan. Če vpoklicanec pobegne ali če ga vojaško sodišče obsodi v težko ječo (ne pa, če je kaznovan v navadni zapor), tedaj se od dneva ubega ali od dneva pravne

moči sodbe ne izplača nikak prispevek več. Preskrbninski prispevek se začne od dneva, ko je bil družinski oskrbovatelj vsled vpoklicanja zadržan, da bi izvrševal svoj obrt, in traja do dneva povratka v svoje stanovanje. Računa se tedaj tudi potovalni čas, ravnotako tudi čas, katerega prebije v kaki bolnici ali oskrbovalnici. Če je kak vpoklicanec v boju ubit ali če ga po kakem boju pogreše, ali če umre vsled telesne poškodbe ali bolezni, katero si vsled vojaške službe nakoplje, tedaj pristoji taistim, ki so upravičeni do preskrbninskega prispevka, ta preskrbninski prispevek še šest mesecev po smrti ali po dnevu, ko so ga pogrešili, četudi je vojska končana tekom teh šestih mesecev. Po teh šestih mesecih pa imajo pravico do zelo majhne, takoiimenovane vojaške preskrbe.

Preskrbninski prispevek je nerubljev. Preskrbninskega prispevka ne more sodišče zarubiti, tudi vsak preodkaz je neveljaven. Le zneski, katere oblast ali občina izplača kot predjem za preskrbninski prispevek, se morajo poračunati.

Kako se zahteva preskrbninski prispevek? Vpoklicanec more zahtevati preskrbninski prispevek, če ima za to dovolj časa; zahtevajo ga pa lahko tudi svojci, katerim pristoji pravica, tedaj žena, otroci itd. Za zakonske otroke ga lahko zahteva mati, za nezakonske pa varuh. Priglasitev je naznaniti občini, v kateri upravičenec stanuje. Ako svojci stanujejo na raznih krajih, tedaj se priglasijo pri raznih uradih. Če stanuje upravičenec na Ogrskem ali v Bosni, tedaj se priglasijo pri politični oblasti, kamor je vpoklicanec pristojen. Ako upravičenec stanuje izven Avstro-Ogrske, tedaj se priglasijo pri najbližjem konzulatu ali poslaništvu. Nepotrebne so pismene prošnje, ker imajo vsi uradi, ki pridejo v poštev, pripravljene obrazce ali formularje, katere morajo po navedbah upravičenca izpolniti. Dobro je, da se pri zglasitvi predlože dokumenti, iz katerih je razvidno sorodstvo vpoklicanca. Žena naj tedaj predloži poročni list, otroci pa naj izkažejo svoje sorodstvo s krstnim listom. Ako se pa vložijo pismena prošnja, tedaj je kolka prosta. Prošnja se odpošlje lahko tudi po pošti. V takem slučaju ni treba prilepljati kake znamke, če se napiše na ovitek ali kuverto: „Se tiče priglasitve za preskrbninski prispevek. Po § 12. zakona z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 237, poštnino prosto.“ Priglasitev se naj izvrši takoj po dostavljenem vpoklicanju, in če ne dopušča čas, takoj po odhodu k vojakom. Tekom dveh mesecev po vpostavljenju v neaktivno razmerje, po razoroženju vpoklicancev ali tekom šestih mesecev po smrti ali pogrešanju vpoklicanca se je treba prijaviti, drugače je prepozno.

Kdaj in komu se izplača preskrbninski prispevek? Preskrbninski prispevek se izplača tistemu, ki je naznanjen pri priglasitvi upravičenja kot prejemnik. Ako upravičenci ne stanujejo v enem in istem stanovanju, tedaj se lahko naznani, da se vsakemu posameznemu odpošlje denar. Vsekakor pa je boljše, ako se vsi upravičenci že prej zedinijo na osebo, ki sprejema za vse denar. Oblast pošlje namreč denar za vse družinske člane le na eno osebo, čeprav se imenuje več sprejemnikov. Ako sama izbere osebo, tedaj pošlje na najbližjega sorodnika vpoklicanca. Da oblast ne izbere koga, ki družini ni po volji, tedaj je boljše, da se že prej imenuje sprejemnik. Kako si svojci med seboj razdele denar, se oblast ne vmešava. Izplačuje se preskrbninski prispevek vsakega pol meseca, in sicer če možno dne 1. in 16. Zgoditi se ima vedno vnaprej. Že raditega je potrebno čim najhitreje prigla-

šenje. Preskrbninskega prispevka ni treba vračati, tudi ako se vpoklicanec pred dnevom, do katerega je plačan, vrne domov.

Kdo odloča o upravičenju? Da dobi družinski član vpoklicanca preskrbninski prispevek, določajo komisije. V to imenuje uradnika deželni predsednik, finančni ravnatelj in deželni odbor. V Ljubljani pa odpošlje namesto deželnega odbora svojega zastopnika ljubljanski župan. Občine so zavezane na zahtevanje oblasti, da sodelujejo na izvršitvi zakona, predvsem, da pridno poizvedujejo. Politična oblast lahko določi poljubne osebe kot zaupnike za te poizvedbe.

Cene živil v Ljubljani.

C. kr. deželna vlada razglasa: V delni premembni tukajšnjega rasglasa z dne 29. julija t. l., št. 227, določajo se v deželnem stolnem mestu Ljubljani za pšenično in rženo moko, nadalje za kruh in petrolej do preklica sledeče najvišje cene.

Pšenična moka št. 0 q K 55.—, pšenična moka št. 0 kg K —60, pšenična moka št. 2 q K 54.—, pšenična moka št. 2 kg K —59, pšenična moka št. 3 q K 53.—, pšenična moka št. 3 kg —58, ržena moka q K 40.—, ržena moka kg 44.—.

Cene živil na deželi.

C. kr. deželna vlada razglasa: Povodom mobilizacije določa deželna vlada za celo deželo Kranjsko, izvzemši stolno mesto Ljubljano, glede katerega so bile izdane posebne odredbe za prodajo blaga, imenovanega v naslednjem zaznamku, iz zaznamka samega razvidne najvišje cene.

V kolikor se vrši prodaja tega blaga v prostorih ali na sejmskih stojnicah, morajo imeti obrtniki nabite najvišje cene v svojih prostorih, oziroma na svojih stojnicah.

Kdor bi se ne držal teh predpisov, se bo kaznoval najstrožje po določenih obrtnega reda za vsak posamezni slučaj z denarno globo do 1000 kron ali z zaporom do treh mesecev.

Najvišje cene stopijo v veljavo z dnevom razglasitve in veljajo do preklica v detajlnem in trgovinskem prometu.

Pšenična moka št. 0 q K 55.—, pšenična moka št. 0 kg K —60, pšenična moka št. 2 q K 54.—, pšenična moka št. 2 kg K —59, pšenična moka št. 3 q K 53.—, pšenična moka št. 3 kg —58, ržena moka q K 40.—, ržena moka kg K —44, koruzna moka q K 28.—, koruzna moka kg K —30, ajdova moka q K 56.—, ajdova moka kg K —60, pšenični kruh kg K —58, rženi kruh kg K —46, mešani kruh kg K —42, riž kg K —64, ješprenj kg K —38, pšeno kg K —50, fižol kg K —44, krompir kg K —08, kava kg K 3.60, čaj, odprt kg K 7.—, sladkor kg K —88, sol kg K —24, vino, navadno l K 1.12, pivo l K —48, jesih l K —24, namizno olje l K 1.60, goveje meso I. vrsta kg K 1.68, goveje meso II. vrsta kg K 1.44, ovčje meso kg K 1.48, svinjsko meso kg K 1.80, telečje meso kg K 1.80, prekajeno meso kg K 2.—, slanina kg K 2.—, svinjska mast kg K 2.50, surovo maslo kg K 3.60, sir kg K 2.20, mleko l K —24, jajca l kos K —10, les, trdi m³ K 8.—, les, mehki m³ K 6.—, premog q K 3.—, pretrolej l K —36.

Varnost hranilnih vlog za časa vojne.

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko v Ljubljani je priobčilo naslednjo uradno izjavo osrednje vlade na Dunaju:

Kakor smo opazili pri dunajskih denarnih zavodih vobče in posebej pri hranilnicah, se vrši poslovanje pri teh v popolnem normalnem tiru. Pri nekaterih denarnih zavodih se je nekaj več denarja izplačalo kakor sicer, to pa radi tega, ker se bliža 1. avgust, katerega dne je plačati najemnino, drugič pa zato, ker mora moštvo oditi v vojaško službo.

Kakega vznemirjenja hranilničnih vložnikov se nikjer ni zapazilo. To je prijeten dokaz, da so skušnje zadnjih kritičnih let pri ljudstvu utrdile prepričanje, da so hranilnice popolnoma varne hraniteljice za ljudsko premoženje, katero se jim je izročilo v upravo in da je ljudstvo obče prepričano o nedotakljivosti hranilničnega denarja tudi v vojskinih časih.

Vložniki res nimajo nobenega povoda, svojih vlog dvigniti in sami sebe ne morejo boljše varovati izgube, kakor na ta način, da puste svoj denar v hranilnicah.

Vsak vlagatelj naj ima pred očmi, da obstoji za vloge največja varnost, in sicer v lastnem premoženju hranilnice, v njenih varnih posojilih in slednjič pri občinskih hranilnicah, v kapitalni moči onih občin, ki jamčijo za hranilnice.

Že pred dvema letoma se je poudarjalo, da so hranilnice, ki stoje pod državnim nadzorstvom, primorane, izročene jim vloge na popolnoma varen način naložiti in da je glede na zakonito določeno poslovanje hranilnic popolnoma nemogoče, da bi se mogel sploh kdo samolastno polastiti ljudskih prihrankov.

Ker imajo hranilnice največ vlog naloženih v varnih posojilih in se njim izročeni denar ne nahaja v hranilničnih blagajnah, je tudi le prazen strah, da bi mogla država v vojskinem času hranilnične vloge konfiscirati in jih zase porabiti.

Ni tedaj prav nobenega vzroka, da bi se bilo treba ljudstvu bati za svoj prihranjeni denar.

Izključeno ni, da se bodo raznesle vsled vojnega stanja, v katerem se sedaj nahaja monarhija, najfantastičnejše govorice, mogoče je, da bodo poskušali brezvestni ljudje, ogibaje se vsaki odgovornosti in v lastno korist razgnati zlobni strah, kateri na bojazljivce ne more ostati brez učinka.

V polni zavesti odgovornosti za najvestnejšo informacijo vse javnosti opominjamo vse one, ki imajo v hranilnicah in pri denarnih zavodih naloženi denar, naj se ne dajo zapeljati po lastni bojazljivosti in po agitaciji gotovih ljudi, kateri vložnikom na najnespametnejši, da, tudi na brezvesten način svetujejo, nepremišljeno dvigniti vloge iz hranilnic in drugih denarnih zavodov, kateri zavodi so dokazali, da imajo te vloge naložene v varnih posojilih in da morejo naložen denar vsak čas izplačati.

Ljudstvu se v njegovo lastno korist živo priporoča, da ohrani pamet in mirno kri.

Tedenske novice.

(Razglas.) Kdor naznani ali izsledi poškodovatelja brzozavnih, oziroma telefonskih prog, dobi po izvršeni obsodbi storilčevi nagrado 400 kron. C. kr. poštno in brzozavno ravnateljstvo.

(Volitve v občinske in druge zastope na Kranjskem se odgode) in tudi tiste, za katere se je postopanje že začelo, se odpovedo do nadaljnje odredbe.

(Napad na avstrijsko vojašnico.) Iz St. Pavle poročajo: Kmetje iz Judije pripovedujejo, da je v noči 17. m. m. hotel neki človek s pomočjo dinamita in bombe pognati v zrak konjeniško vojašnico s 125 vojaki in ravno tolikimi konji. Opažen od straže pa je pustil na licu mesta kovček z dinamitom in eno bombo ter pobegnil čez polje. Dne 18. m. m. zvečer je bila pa aretovana neka ženska v bližini vojašnice. Odpeljali so jo v Mitrovico orožniki. Tudi pri njej so našli kovček z bombo in dinamitom. Natančnejše podrobnosti niso znane.

(Ustavljeno delovanje društev v Ljubljani.) C. kr. državna policija je ustavila društveno delovanje naslednjih društev: Splošno pravno-varstveno in strokovno društvo (socialno-demokratsko) v Ljubljani s podružnico tega društva v Spodnji Šiški, socialno-demokratsko politično društvo »Bodočnost«, slovensko radikalno akademsko ferijalno društvo »Prosveta«, obe podružnici Ljubljana Zveze jugoslovanskih železniških uradnikov in Zveze jugoslovanskih železniških uslužbencev, slovensko liberalno politično društvo »Skala«, liberalna Narodna socialna zveza. Ustavljeno je tudi delovanje sokolskih društev.

(Znamenita nova deželna cesta.) Dovršena je nova deželna cesta iz Žirov mimo Rovt čez Zajele v Logatec. S tem je dobil žirovski okraj novo zvezo, ki je odprla prometu hkrati velik, doslej čisto neznan, a silno lep in bogat del naše zemlje. Velika kmečka posestva in bogati gozdi v tem delu Notranjske sedaj šele pridejo do veljave. Znamenit je most čez Soro pri Žireh, posebno romantična pa je pot skozi ozko sotesko, Matjaževe kamne imenovano. Ta del spominja nekoliko na slavni Vintgar. Te dni se bo vršila kolavdacija ceste. Ko se po prometu nova cesta še bolj utrdi in zgleda, bo tudi za izletnike jako vabljiva. Ta cesta je otvorila nov prometni krog: Ljubljana, Logatec, Žiri in čez Poljansko dolino in Škofjo Loko nazaj do Ljubljane.

(Spremembe na ljubljanskem sadnem trgu.) V predzadnji seji občinskega sveta je bil sprejet predlog občinskega svetovalca Planinška, ki gre na to, da se odpravijo na ljubljanskem trgu razmere, vsled katerih je cena sadja nenavadna in celo v primeri z Dunajem in drugimi mesti nenormalno visoka. Sedaj se je razdelil sadni trg v dva oddelka. Na dosedanem sadnem trgu za semeniščem ostane še naprej prodaja sadja na drobno. Tu bodo smeli odslej prodajati svoje sadne pridelke le kmetje in drugi producentje. Za ta sadni trg ostanejo v veljavi tudi dosednji predpisi glede prekupa. Na Cesarja Jožefa trgu se nanovo uvede še sadni trg na debelo. Tu bodo lahko na vohov prodajali sadje kmetje-producentje, kmetijski branjevi in drugi trgovci s sadjem. Prodaja na drobno je na tem trgu prepovedana vsled prodaje na debelo se pa na tem trgu do preklica ne bo vpoštevala prepoved prekupa. S to odredbo hoče mestni magistrat dvigniti dovoz sadja na ljubljanski trg in privabiti nanj kar največ kmetov-producentov, ki niso mogli dosedaj vsled tržnih razmer s sadjem na debelo zalagati ljubljanskega trga.

(Privatni promet na južni železnici omejen, oziroma ustavljen.) Uprava c. kr. priv. južne železnice je izdala razglas, glasom katerega se do nadaljnjih odredb takoj ustavi ves obrat na njenih progah tako za civilni kakor tovarni promet. Civilnoosebni in prtljažni promet se v noči od 5. na 6. avgusta, in

sicer opolnoči popolnoma ustavi. Zopetno sprejemanje civilnih oseb, prtljage, brzovoznega in tovarnega blaga v svrhu prevoza kakor tudi možne izjeme teh določil se pravočasno naznanijo. Prevažanje potnikov v lokalnem prometu se omeji na posebej razglašene vlake in proge. Potna prtljaga se ne bo prevažala. Na vseh postajah južne železnice je dobiti obvestila, ali in pod katerimi pogoji je izjemno dovoljen prevoz živih tudi v dobi, ko je splošen promet ustavljen.

(Slovesna zaprisega 17. pešpolka.) Na dvorišču mestne vojašnice je bila v soboto, dne 1. avgusta slovesna zaprisega domačega pešpolka št. 17. Navzoči so bili: za vladu grof Chorinski, za deželo dr. Pegan, za mesto župan dr. Tavčar. Vojake je nagovoril polkovnik baron Stillfried.

(Cesarjev brivec) je moral tudi kot rezervist v vojake. Naravno je mislil brivec z ozirom na svojo posebno spretnost, da je bolj potreben pri cesarju kot v armadi. V tem upanju je porabil kratko pavzo, ko je bril cesarja, ter mu rekel: »Veličanstvo, jaz sem tudi vpoklican«. Cesar mu je pa odgovoril: »Ja, seveda, tu se ne da nič napraviti«. Brivec pa se ni dal oplahiti, pač pa je skušal cesarju dokazati, kako strašna izguba bi bila to za cesarja, ako bo on (brivec) moral med vojake. Cesar mu je pa ljubeznivo odgovoril: »No, moj Bog, teh par dni se tudi lahko sam brijem«.

(Profesor Lammasch odstopil.) Profesor kazenskega in mednarodnega prava na dunajskem vseučilišču dvorni svetnik Lammasch je vpokojen. Proforski kolegij predlaga za njegovega naslednika profesorja kazenskega prava na nemškem vseučilišču v Pragi, Vaclava grofa Gleispacha.

(Neurje v Bolgariji.) V krajih Jamboli, Lom in v bližini je napravila povodenj velikansko škodo, ki dosega višino deset milijonov frankov. Do sedaj so potegnili 100 trupel iz valov, toda število mrtvih je mnogo večje.

(Smrtna nesreča na dolenjski železnici.) V noči od torka na sredo preteklega tedna se je peljal v občini Staracerkev posestnik in krčmar Perz domu iz Slovenske vasi ob progi. Pri postaji Staracerkev je vozil čez progo. V trenutku ga je zagrabil polnočni vlak in podrl voz, nesrečnika pa je lokomotiva dobila podse in kolo mu je preklalo glavo ter strlo noge. Nesrečnik je bil seveda takoj mrtev, voz ves strt, konj se je rešil. Da je vozil tako nepremišljeno, je vzrok — alkohol.

(Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci.) V Clevelandu je umrla v German bolnišnici Uršula Kraker, soproga John Krakerja, predsednika veletrgovine The Ohio Brandy Distilling Co. Pokojnica je umrla v starosti 46 let. — Umrl je v Clevelandu Ignac Škrajnar v St. Clair bolnišnici. Ponesrečil se je pri delu v tovarni. Pokojni je doma iz Ambrusa. V Ameriki je delal 13 let. Zapušča soprogo in tri otroke. — Iz Onnalinde, Pa., poročajo: Rojaka Franka Pera, rodod Štajerca, je neki Dolenjec v salonu tako nesrečno pahnul, da si je prebil črepinjo in bil takoj mrtev. Krivec je neznano kam izginil. Delo alkohola! — V Luku je umrl rojak Janez Papež. Star je bil 47 let. Doma je bil iz žužemberške fare na Dolenjskem. V starem kraju zapušča ženo in nekaj otrok. — Umrla je v Clevelandu Ana Jalovec, soproga gostilničarja Mih. Jalovec, v starosti 23 let. Zapušča soprogo in triinpol let starega sina.